

«Таты, мамы, до ўжо хлусіць, што дзяцей прыносіць бусел...»

Для пачатку — анекдот ці нават два?
У школе дзецям «дамашку» задалі: напісаць сачыненне на тэму «Паходжанне маёй сям'і».
Выконваць яго Вова пачаў «па навуцы» — са збору інфармацыі. «Ну вось як ты з'явілася на свет?» — спытаў у бабулі. — «Мяне бусел прынёс», — адказала тая. — «А мама як?» — «Гэтаксама, дзіцятка». — «Ну а я?» — не адступаўся малы. «Цябе мы ў капусце знайшлі».
Хлопчык уздыхнуў, пачухаў патыліцу, сеў за стол і напісаў: «Вось ужо тры пакаленні наша сям'я раз-

Яго здымак (можна яшчэ раз глянуць на верхні) — з чарговай прапановай прыдумаць подпіс — выклікаў проста безліч роздумаў-меркаванняў! Нават найлепшыя ці не змясціць на прывычнай старонцы, бо сапраўды — у нязвыклым месцы заспелі гэту птушку. Чаго яна туды прыляцела і што можа рабіць? Чытайма! А хоць бы радкі **спадара Аляксандра Матошкі з Расоншчыны:**

Бусел у дарозе,
бусел на парозе —
Хоча справаздачу
тэрмінова здаць:
Выканаў заданне —
зараз у гародзе
Трэба немаўлятка
некаму забраць.
І, дай бог, тэрмінова, калі
яно ўжо там. Але ж... каму —
па сённяшням часе?
Ёсць пытанне, як мяркуе
спадар Віктар Сабалеўскі з Узды. Не зайздросціць ён крылатаму, бо той...
Цэлы дзень над вёскай лётаў,
Аж самлелі ў птаха крылы!
Ён жыў —
не самалёт ён...
От работа, Божа мілы!
Думаў збыць
каму дзіцятка —
На малых
сыходзіць мода.
Пашанце, можа, з блатам,
Са службовага ўваходу?
Але гэта — наўрад ці, бо
не так даўно («навіна» ўсё з
таго ж «канверта»):
Давялі вердыкт народу —
Са службовага ўваходу
Больш нікога не абслужаць...
Напалохалі ўсіх дужа.
Як жа так?!
Было ж спрадвечу —
Птушцы, зверу, чалавеку —
Каб чым лепшым пажывіцца,
Трэ службоўцам пакланіцца.
Яшчэ і нізка-нізка, здарала-
ся. **Спадар Мікалай Камароўскі з Оршы** ведае гэта, бо...
Сам я — шчыра прызнаюся —
Быў такім, як гэты бусел:
Ля вакон-дзвярэй таптаўся,
Лішні раз зайсці баяўся...
Мы такія — усё стрываем:
Не панове — пачакаем.

Фота Лізаветы ГОЛАД.

мнажаецца вегетатыўным спосабам — не ведае ўсёй прывабнасці палавога жыцця».
З той жа «оперы». «Бабуля, як мы з'явіліся на свет?» — «Нас, унучак, Гасподзь сатварыў». — «А вось тата казаў, што гэта няпраўда, што мы паходзім ад малпаў...» — «Ну, я табе пра сваіх родзічаў сказала, а тата — пра сваіх»...
На слыху кароткае «зло спараджае зло». Спытайце, што гэта значыць, і нехта з мужчын прывядзе ў адказ найпрасцейшы прыклад: «У маёй цешчы нарадзілася мая жонка».
Ці ўсё ж такі бусел прынёс?

бацяў не толькі без хаты, — без абутку можна застацца.
З тага ж канверта:
Знасіў боты даўганосы —
Па начальству ходзіць босы:
Санкцый шмат...
І сёння ў крамах
Ён не знойдзе такіх самых.
Бяда ў птушкі!
Не меншую ўбачыла на
здымку і **спадарыня Любоў Чыгрынава з Мінска:**
Буслянятам трэба лекі —
Дваццаць (!) вёрст
да ветэптэкі
І лячэбніца закрыта...
Збеглі ў горад Айбаліты
Лечаць зараз не кароў,
А сабакач ды катоў
Як міністры зарабляюць!
А буслы...
Хай выжываюць.

А ўжо як? Здагдка ад
спадарыні **Раісы Ісакавай з Чавускага раёна:**
Спрадвечу бусел над капустаў,
Над полем поллавам кружыў.
А гэты —
ці не з'ехаў з глузду? —
На службу ў «фірму» паступіў.
Трэба разумець, таксама ў горад пераехаў (услед за драгарамі), на работу ўладкаваўся і нават, як лічыць **спадар Эльяш Банель з Мінска**, па спецыяльнасці:
Жук і жаба ў гэты дом
Некалі трапілі...
У ахову сем буслоў
Фірмачы нанялі!
І птушкі, вядома ж, працуюць, вартуюць: абы каго, мякка кажучы, не пушчаюць... Адкуль цалкам лагічнае пытанне ад **сужэнцаў Астроўскіх з Мінска:**
Дзверы... Дзверы...
Дзе ж акно?
Што завецца ў нас «адно»?!
Думаў буслік нейк прабіцца,
За ўсіх птушак заступіцца.
Але ж...
Сумны паварот:
Вось такі там «уваход».
Пра яго ж — адмысло-
вы — і радкі **спадарыні Чыгрынавай:**
Бусел моцна захварэў,
Жабак траўленых паеў.
Да ўлад пайшоў, вядома ж:

памерзлі яны... Хоць бы не скінула іх буслянку».
Бо яно ж, сапраўды, маюць рацыю **сужэнцы Астроўскія:**

Мы ці сьвялі, ці жалі
Гэтых птушак — паважалі:
Ёсць прыкмета ў народа:
Там, дзе бусел — мір і згода.
А ўжо дзеткі — і пагатоў!
Быць павінны! Але...
Цалкам зразумелы клопат спадарыні **Раісы Ісакавай:**
Нараджальнасць у краіне
Стала падаць з году ў год...
У трывожную часіну
Люд паклікалі на сход.
Конкурс там жа аб'явілі,
Што палепшыць?

Як зрабіць?
...Буслу ўрэшце план спусцілі:
«Дзесці мільёнам быць!»
Птах пасля гэтага (і з людзьмі бывае) сябе не шкадаваў: так лётаў, так стараўся, што (паводле **спадара Сабалеўскага**) ледзь дзюбу не разбіў:
Дзень і ноч разносіў дзетка
Па дамах, кватэрах...
Сам бацькоўства ён
не зведаў,
Бо рабіў кар'еру...
Скуль звалілася ты,
старасць?!

Апусціў ён дзюбу.
А была б такая радасць,
Каб хто клікаў любым!
Але ж гэта мо потым (крыў бог!), а пакуль...
На думку **спадара Валерыя Гаўрыша з Чавусаў**, буслік у раддоме працуе, немаўлят разносіць: бярэ ў сваю дзюбу пакуначак і ляціць. А ўжо як далёка? Адзін вельмі хітры хлопчык, кажуць, даў яму 200 долараў і стаў грамадзянінам Швецыі, другі — трохі падрасшы, хваліўся, што бацькі з інтэрнэта яго спампавалі, трэці — што за вялікія грошы ў краме на Канарах купілі...
Вовачка прызнаўся, што ў іх сям'я небагатая: татка сам усё робіць.
Як той казаў, яблычак ад яблыныкі: гэта значыць, у такіх вось стараных бацькоў, на думку **сужэнцаў Астроўскіх**, і дзеткі змысля: шмат чым цікавацца, розныя эксперыменты ладзяць, потым — вывады робяць...
Вось толькі адзін:

Таты, мамы, до ўжо хлусіць,
Што дзяцей прыносіць бусел.
Я правярыў гэту казку:
Прычэпіў буслу «падвезку».
Ён — слабак, ляцёць не можа
Нават з дзедавым галёшам,
А ўжо несіць немаўля...
Гэта — чыстая брахня.
З таго ж канверта і чыстая праўда:
Сёння ў вёсках найчасцей
Шмат дамоў — няма дзяцей.
Іх прыносіў гэты птах,
Ды аселі ў гарадах:
Там жытло і грошы маюць,
Да старых — не прылятаюць.
Чаму? Балючае пытанне — для ўсіх людзей, а ўжо для самотных...
Адна надзея, што ўсё добрае і ўсё дрэннае некалі мінецца: чарнаваты,

але ж гумар, ці рэклама: «Рытуальная служба «Бусел». Мы вас прынеслі, мы і аднясём»... Дай бог, паводле прымаўкі, маладымі, але як мага пазней.

А пакуль — добрых дзён усім і кожнаму, добрых спраў і думак.

«Нашы буслы любілі і любяць сяліцца на слупах, — піша **спадар Валерый Гаўрыш**. — У выніку іх буслянікі часам становяцца прычынай кароткіх замыканняў, і работнікі электрасетак вымушаны бурыць гнезды...
Балюча глядзець, як птушкі кружацца над тым, што засталася ад іх жытла. Але ж не адступаюцца: пачынаюць будаваць сабе хатку... на тым жа самым слупе.

Не так даўно ў інтэрнэце, — працягвае **спадар Валерый**, — чытаў, што энергетыкі з Гродзенскай вобласці знайшлі выйсце: на слупах, што аблюбовавалі бусліныя сем'і, замацоўваюць металічную канструкцыю, якая падымае гнездо на бяспечную вышыню. Там жа, у інтэрнэце, даюцца ўсе чарцяжы. Вельмі хочацца, каб вопыт гродзенцаў укаранілі іншыя, бо...

Мы ж заўсёды помнім гэту,
Нашых прадзедаў прыкмету?
Там, дзе бусел пражывае,
Век пажараў не бывае.
І дзяцей туды ён носіць,
Калі нехта моцна просіць.
...Бог жыве на Беларусі,
Пакуль тут гняздуе бусел!»
(З таго ж канверта неабходнае тлумачэнне: «Пад словам пажар, — піша чытач, — я маю на ўвазе не толькі стыхію, але і вайну. Памятаеце словы песні: «Аист на крыше — мир на земле».)

І сапраўды, прыгожая песня! А галюўнае, словы яе не страцілі і, мусіць, ніколі не страцяць сваёй актуальнасці.
...Вось на гэтай аптымістычнай ночце можна б было і завяршыць чарговы конкурсны агляд. Але ж трэба падвесці вынікі. Такім чынам, на мінулым конкурсным здымку (гл. нумар газеты за 22 мая альбо на сайце: «Звязда». Калейдаскоп. «Хто каго?») былі двое... На беразе...

Аб тым, як яны туды трапілі і што рабілі, найлепшыя радкі, паводле меркаванняў вялікага чытацкага журы, напісалі **спадарыні Любоў Чыгрынава з Мінска, Леакадзія Козел з Валожыншчыны, Раіса Ісакава з Чавушчыны, спадары Іван Янкаў з Мінска, Мікалай Касмачэўскі з Наваполацка, Валерый Гаўрыш з Чавусаў, Віктар Сабалеўскі з Узды.**

З гэтым вось, апошнім, меркаваннем пагадзілася і журы маленькае рэдакцыйнае.

Такім чынам, прыз у выглядзе квартальнай падпіскі на дарагую сэрцу «Звязду» накіроўваецца ва Узду.

Хочаце, каб найстарэйшая і адзіная (са штотдзённых) беларускамоўная газета пяць разоў на тыдзень прыходзіла да вас? Тады варыянтаў два: альбо своечасова афармляць падпіску, альбо...

Вы здагадаліся? Уважліва паглядзець на новы конкурсны здымак, прыдумаць подпіс (можна некалькі, але дасціпных, не больш за восем радкоў) і даслаць у рэдакцыю. Шанс на выйгрыш мае кожны. Пішыце!
Валянціна ДОЎНАР.